

Jukka
Vieno

Ruttopuiston
rakastavaiset

WSOY

Jukka Vieno

*Ruttopuiston
rakastavaiset*

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

© JUKKA VIENO JA WSOY 2017

ISBN 978-951-0-42093-5

PAINETTU EU:SSA

I

Klassikko

Kuistilla kolmatta kertaa
yritän lukea klassikkoa.
Sääski jonka tapaan
ei koskaan ole sääski
joka minua kiusaa.
Tappaminen ikuisempaa
kuin mielenrauhan tavoittelu
vai ovatko ne sama asia?
Kesken kamppailun
kirjoitan runon.
Luen sen
verisestä kämmenpohjasta
josta hyönteisen
siivet törröttävät.

Puutarha

En tiedä onko tämä englantilainen
puutarha vai ranskalainen.
Vai mielen sekametsä
missä ajatus harhailee?
Täällä on toisenlainen rauha
kuin valon katedraalissa.
Varjo lankeaa polulle
huomaamatta, huopa
valahtaa nurmelle
nukahtaneen sylistä.
Ehkä olin jo kuollut,
kenties vain torkahdin
tämän elämän ajaksi.

Vihreä huvimaja

Koko kesän katsoin tontilta huvimajan paikkaa
mutta en raaskinut kaataa
kuusta, en mäntyä, koivua, kaivaa
katajaa juurineen maasta.
Syksyllä kun lehdet olivat pudonneet
koivusta, vaahterasta, lepästä,
pihlajasta ja kun rannan pajut
olivat enää pohjoistuulen ruoskia, ymmärsin:
juuri tähän tulee vihreä huvimaja.

Valtakunnat

Tänään näin jäniksen.
Se istui metsikössä
ihmettelemässä
sitä sinun rakentamaa
kompostikäymälää.
Kun huomasi minut,
vilisti metsään.
Tällaista täällä on,
Kuoleman Valtakunnassa.
Millaista siellä on?
Ja onko siellä
ikävä ikävää?

Keihäsmiehet

Karsitut koivunvarret käsissä
astuimme keskikesän päivänä
metsästä aukealle, nuorukaiset,
poikaset vielä. Hätistelimme
paarmoja, riisuimme hikiset
paitamme, pyöritimme niitä
päittemme yllä ja toistelimme
kirosanoja, joita tuskin ymmärsimme.
Vuolimme varret, kiedoimme
pajusta kädenotteen, levitimme
pihkaa kämmenpohjaan.
Me olimme soturit, keihäsmiehet,
katsoimme toisiamme, vertailimme
teräväksi vuoltuja kärkiä,
punnitsimme aseiden painoa,
arvelimme lento-ominaisuuksia.
Minun oli notkea pihlajanvarsi.
Olin jättänyt varteen kolmen neljänneksen
kohdalle kärjestä kaksi pientä,
lehtevää oksaa. Arvelin niiden
lepattavan ilmassa, kantavan
keihästä pidemmälle. Aurinko
oli korkealla kuustenlatvojen yllä.
Kiistelimme heittovuoroista.

Lopulta se joka tiesi
kirosanojen alkuperän ja selitti
naisen sukupuolielintä tarkoittavien
nimitysten merkityserot,
määräsi järjestyksen.

Maahan vedettiin viiva, sen toiselle puolelle
ei ollut astuminen, muuten heitto
oli hylätty ja soturi kelvoton osallistumaan
tähän metsästyksistä suurimpaan.

Heitin vuorollani kaikin voimin, katsoin
kuustenlatvoja, mutta en aurinkoa
jotta en sokaistuisi, keihäs lähti
kädestäni hirvittävällä voimalla,
niin kuin oli soturien heimon laki, kämmenestä
irtosi pihkansekainen verinahka,
kirosin karkeasti itkua pidätellen.

Silloin alkoi elämä, soturit nauroivat,
näytin heille veristä kämmenpohjaa.
paarmat surisivat ympärillä,
juoksimme niiden jäljessä suu auki,
se joka söi ensimmäisen, siitä tuli
keihäsmiesten uusi päällikkö.

Nyt tulen kumarassa
metsiköstä aukealle.
Se kasvaa korkeaa horsmaa,
korin pohjalla on lepänoksia,
niiden päällä sieniä

ja pihlajanmarjoja, kaikkea mitä tarvitaan
ei ihan vielä viimeiselle aterialle. En
halua katsoa taakseni, kuulen,
miten keihäs lentää
ilmassa yhä, miten kaksi
pientä pihlajanoksa
lepattaa sen varressa. Alkaa
hämärtää, keihäs
osuu kohta, tulee pimeä.

Kristallitaivas

Järvi ei jäätynytkään tänä yönä
mutta rannan vesi jo
riitteessä sieltä täältä. Vedessä
kelluu jään muodostamia
kuin valtavia lehtiä, viuhkoja. Vai ovatko ne
sen enkelin siipiä
joka lapsena tehtiin ensilumeen?
Mistä lie siipensä
tuohon varistanut? Missä korkeassa
kylmässä yritti lentää?
Liekö muuta taivasta kuin
kristallitaivas? Niin sen täytyy olla:
luonnollista ja uskottavaa.

Tihku

Sataa tihuuttaa
tiheään kaislikkoon.
Hämärtyy, pimenee.
Missä olet? Seisoimme
tässä, katsoimme
kirkkaan veden yli.
Vastarannalla
oli harmaa talo, vene
kumollaan, laiturin
luhistumaisillaan.
Missä olet? Pimeässä
kaislat tulevat liki,
tihkun kuiske
kiihtyy rankkasateen
rummutukseksi.
Missä olet?
Olemmeko vain
vähäisiä kuuroja
hämärässä? Yhtäkkiä
kirkastuu, kuuluu
lasten kimeitä
ääniä, laittavat
venettä vesille.
Missä olet?

Temppeli

Ajopuusta ja sateenpieksemistä rungoista ja risuista
tein tontin läntiselle rannalle temppelein.

Alimmaiseksi laitoin neljä vyötärönkorkuista halkopölkkyä,
jotta puu olisi irti maasta, pölkkyjen päälle
halkaistun tukin puolikkaat ja puolikkaiden päälle
pitkät puunrungot, runkojen päälle oksat,
oksien väliin toiset limittäin.

Laitoin mukaan homesienen syömät ja muutaman läpilahonkin oksan,
mutta vaalin tarkasti että ilmalle tuli tuhat pientä pesää.

Päällimmäiseksi asetin mudasta kaivamani uppotukin, mustan paaden
pitämään kaikkea aloillaan talvimyrskyssä.

Nyt temppeli odottaa lunta ja länsituulta, ensilunta
palvoakseen auringon kirkkautta, länsituulta
tehdäkseen takkapuita.

Lumi peitä nopeasti, pakkanen jäädytä heti, kevät tule ajallasi, aurinko
paista risukasaan, se on sinun temppelesi.

Sen teki ihminen syksyllä viluissaan.

Vihkivesilitania

Rankkasade huuhtelee
kallion pääläen
sammalesta. Yö huputtaa
mestattavan. Aurinko
nousee verestä.
Ei se että me kuolemme
vaan että meidän
uskomme kuolee
ja muuttuu kultapölyksi
kuten kaikki tieto
ja totuus, että meidän
epäilyimme ehtyy
ennen liukenemistaan
eriskummallisen kultin
vihkivesilitaniaksi.

Lähde

Lähteestä ottivat raikasta vettä, laittoivat sinne
vainajat, kuolivat juotuaan saastunutta vettä,

maatuivat metsiin kuka minnekin, lähteeseen jäivät
kallot, korut ja kummeksunta: Miksi niin tekivät?

Oliko lähteeseen laitettu heimon kaunein koruineen,
oliko viereen asetettu heimon komein keihäineen?

Oliko viimeksi lähteeseen laskettu pienokainen
sammaltuppo kädessä, oravanhäntä toisessa?

Oliko lapsi painettu sinne elävänä, pidetty
päättä pinnan alla, uhrattu veden hengelle?

Alkoiko pitkä, pimeä aika kun heimolaiset
kävivät metsiin odottamaan kuolemaansa?

Kun lähteeltä oli lähdetty kuun osuessa
kanneksi vedelle, valon kruunuksi vainajille.

Karhu

Alkaa sataa lehtiä, karhu
nukahtaa pesässään. Ensilumi:
karhu nukkuu. Jouluna
karhu näkee unta: karhun kämmenellä
tanssii poikalapsi, karhu
koskettaa käpälällä
pojan päälakea, varoo
avaamasta kalloa
kuten tekisi miehelle.
Keväällä karhu herää. Enää ei
karhu palaa ihmisten ilmoille.

KUOLEMAN HIMOSTA, RAKKAUDEN ILOSTA

Jukka Vienon runoteos *Ruttopuiston rakastavaiset* pitää sisällään aikalaiskokemuksen ikuisesta aiheparista: rakkaudesta ja kuolemasta. Se on samalla havaintokirjaus eläin- ja kasvikunnan ihmeistä, kansakunnan katoavaisuudesta ja pysyvyydestä. Kokoelma on *Stockan kulman* (WSOY, 2010) sisarteos, runotrilogian toinen osa.

Missä tahansa runo liikkuu, se virtaa vapaasti, kiteyttää sen millä on merkitystä, haastaa ajatuksilla, hämmästyttää kauneudella.

WWW.WSOY.FI 82.2 ISBN 978-951-0-42093-5

PÄÄLLYKSEN KUVA ISTOCK PÄÄLLYS MARTTI RUOKONEN

